

Értelmező kiegészítés

Akadálymentesítés szükségességének megítélése a LEADER helyi felhívásokra érkezett, építési projekt(eleme)ket tartalmazó támogatási kérelmekben

Amennyiben a projekt keretében építéssel járó beruházást tervez megvalósítani a támogatást igénylő, abban az esetben az alábbi szabályok/kiegészítések figyelembe vételével szükséges a támogatási kérelmek értékelését elvégezni:

Sem a hatályos jogszabályok, sem az Általános Útmutató a LEADER helyi akciócsoportok által meghirdetett helyi felhívásokhoz (a továbbiakban: ÁÚF) nem írja elő a LEADER helyi akciócsoportok által meghirdetett helyi felhívásokhoz a teljes körű, minden esetben kötelező akadálymentesítést egy építési projekt esetében.

Bármely építéssel járó beruházást– különös tekintettel az akadálymentesítésre - az alábbi kapcsolódó ágazati jogszabályok figyelembevételével lehet megvalósítani:

- Az épített környezet átalakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény,
- Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet,
- A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény,
- A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény.

A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 9. cikke értelmében a közszolgáltatások, közösségi funkciókat ellátó terek és szolgáltatások fejlesztése során az egyenlő esélyű hozzáférés követelményét be kell tartani. Ennek részeként a fejlesztéseket az egyetemes tervezés alapelvét figyelembe véve és projektarányos komplex akadálymentesítést elvégezve kell végrehajtani.

Annak eldöntéséhez tehát, hogy szükséges-e és milyen körben egy projekt tekintetében akadálymentesítéssel is számolni, vizsgálni szükséges, hogy

- mi a beruházás célja, tartalma,
- új, vagy meglévő épületet érint,
- mi az épület funkciója, azaz közszolgáltatással érintett, közhasználatú épületről van szó, vagy sem.

Közszolgáltatással érintett épületek, építmények, épületrészek és egyéb létesítmények esetében vizsgálendő az akadálymentesítés.

1. Amikor új ingatlan építése a cél, FELTÉVE, HOGY AZ ÉPÜLET KÖZHASZNÁLATÚ abban az esetben csak teljes körű, azaz komplex akadálymentesítés lehetséges, így a projektarányosság nem vizsgálendő.

2. Épületfelújítás, vagy –bővítés esetén:

- a.) ha az adott beruházás építési engedély köteles, akkor az akadálymentesítés és az ehhez adott esetben kötelező szakértők (foglalkozási rehabilitációs humán és műszaki szaktanácsadó, vagy rehabilitációs környezettervező szakmérnök/szakértő) szükségességét az építésügyi hatóság ítélni meg, természetesen a műszaki ellenőr és / vagy a tervezői nyilatkozat figyelembevételével,
- b.) ha az építési tevékenység nem engedélyköteles, és az akadálymentesítés nem releváns, azt vagy a műszaki dokumentációk között benyújtott tervezői nyilatkozattal, vagy a támogatást

igénylő nyilatkozatával szükséges igazolni.(ebben az esetben a fent nevesített szakértői vélemény meglétét sem szükséges vizsgálni).

Közszolgáltatással nem érintett épületek, építmények, épületrészek és egyéb létesítmények esetében az akadálymentesítés nem kötelező.

Azonban felhívjuk a figyelmet arra, hogy az ÁÚF 12.2. pontja értelmében az **esélyegyenlőségi követelményeket minden projekt tervezése és végrehajtása során, (hangsúlyozottan valamennyi, azaz nem csak az építési elemet tartalmazó projektekre igaz ez) érvényesíteni szükséges, azaz az alábbi elemek közül legalább egy megvalósítása kötelező:**

- Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény alapelveinek érvényesítése.

- „A fejlesztéshez kapcsolódó nyilvános eseményeken, a kedvezményezett kommunikációjában és viselkedésében esélytudatosságot kell kifejezni: a kommunikáció nem közvetíthet szegregációt”, stb.

- Ha a támogatást igénylő települési önkormányzat, ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szerv, többségi állami tulajdonban álló jogi személy, akkor igazolnia kell a helyi esélyegyenlőségi program meglétét.

- Az építéssel járó beruházások esetén fentiekben taglalt akadálymentesítés a negyedik érvényesítendő követelmény.

Mi minősül közhasználatú, vagy közszolgáltatással érintett ingatlannak ?

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 31. § (1) bek. d) pontja szerint **a közhasználatú építmények** elhelyezése során **biztosítani kell a mindenki számára biztonságos és akadálymentes megközelíthetőséget.** E törvényhely (4) bek. c) pontja értelmében az építménynek és részeinek (önálló rendeltetési egység) építése, felújítása, átalakítása, bővítése, helyreállítása, korszerűsítése során biztosítani kell mindenki számára a közhasználatú építmények esetében a **biztonságos és akadálymentes használatot.**

A törvény 2. § 9. pontjában meghatározottak szerint **közhasználatú építmény az olyan építmény (építményrész), amely:**

- **a település vagy településrész ellátását szolgáló funkciót tartalmaz, és**

- **használatra nem korlátozott, illetve nem korlátozható (pl. alap-, közép-, felsőfokú oktatási, egészségvédelmi, gyógyító, szociális, kulturális, művelődési, sport, pénzügyi, kereskedelmi, biztosítási, szolgáltatási célú építmények mindenki által használható részei), továbbá**

- **használatra meghatározott esetekben kötelező, illetve elkerülhetetlen (pl. a közigazgatás, igazságszolgáltatás, ügyészség építményeinek mindenki által használható részei), valamint, amelyet**

- **törvény vagy kormányrendelet közhasználatúként határoz meg.**

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 7/A-C. § értelmében **biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.** E törvény 4. § f) pontja szerint **közszolgáltatásnak** minősül:

- **minden közhatalmi tevékenység, illetve helyi és nemzetiségi önkormányzat hatásköre gyakorlása során kifejtett tevékenység;**

- az állam által fenntartott intézmények által nyújtott közszolgálati médiaszolgáltatás, továbbá oktatási, közművelődési, közgyűjteményi, kulturális, tudományos, szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, egészségügyi, sport-, ifjúsági, foglalkoztatási, közlekedési szolgáltatás, ellátás, illetve tevékenység;

- a helyi és nemzetiségi önkormányzat hatásköre gyakorlása során kifejtett minden tevékenység – ideértve különösen a hatósági és egyéb közigazgatási tevékenységet -;

- minden ügyfélszolgálati rendszerben működtetett szolgáltató tevékenység, továbbá

- minden olyan hatósági engedély vagy hatósági kötelezettség alapján végzett nyilvános szolgáltató tevékenység, amely település vagy településrész közellátását szolgálja, használata nem korlátozott, illetve nem korlátozható.

Közszolgáltatással érintett, vagy közhasználatú épületek, építmények, épületrészek építési beruházásai:

1. Új ingatlan építése esetén

A komplex akadálymentesítés szempontjait kötelezően érvényesíteni kell a tervezési és kivitelezési fázisokban, illetve a kialakítás során is. A fentiekben túlmenően felhívjuk a figyelmet, hogy a területileg illetékes építésügyi hatóság kizárólag abban az esetben ad ki engedélyt az adott építési tevékenységre, ha már a tervezési dokumentációk tartalmazzák a komplex akadálymentesítést, amelynek meglétét foglalkozási rehabilitációs humán és műszaki szaktanácsadó, és/vagy rehabilitációs környezettervező szakmérnök/szakértő igazolja.

2. Már meglévő ingatlan esetén

A fentiekben ismertetettek szerint az akadálymentesítés minimum követelménye - pályázatban való részvételtől függetlenül - az ott biztosított közszolgáltatás egyenlő esélyű, akadálytalan elérése mindenki számára. Ebből következően a részleges akadálymentesítés is elfogadható, ha annak eredményeként a fejlesztéssel érintett közszolgáltatás mindenki számára elérhető.

Például egy kétszintes épületben működő óvoda esetében úgy kell az épület átalakítását megtervezni és kivitelezni, hogy az ott nyújtott szolgáltatások – akadálymentesen igénybe vehető lift hiányában – a földszinten is hozzáférhetőek legyenek, azaz biztosítani kell az akadálymentes bejutást az épületbe, az illemhelyet, illetve egy vegyes korosztályú csoportszobát, amelyet a fogyatékkal élők kényelmesen használni tudnak.

Az akadálymentesítéssel kapcsolatos egyes részletszabályokat az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet tartalmazza. Ebben a jogszabályban találunk részletes akadálymentességi követelményeket például az ajtóbeépítettségre, lépcsőre, rámpára, lejtőre, pihenőre, padlóburkolatokra, illemhelyekre vonatkozóan.

A fentiek alól kivételt képezhetnek a műemlékvédelem alá eső épületek, ám azok esetében mindenképpen az illetékes hivatal állásfoglalására és engedélyére lesz szükség¹

¹ Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 5 §.(2) bekezdése szerint az építésügyi hatóság az építményekkel – beleértve a hatáskörébe tartozó sajátos építményfajtákkal és a műemléki védelem alatt álló építményekkel – kapcsolatos építési tevékenységgel összefüggő engedélyezési, kötelezési és ellenőrzési feladatai során az építményekre vonatkozó általános érvényű településrendezési és építési követelményeket juttatja érvényre. A sajátos építményfajtákkal és a műemléki védelem alatt álló építményekkel kapcsolatos építési tevékenység esetén a hatáskörrel rendelkező építésügyi hatóság a sajátos építményfajtákra és a műemlékekre vonatkozó jogszabályi követelményeket is érvényesíti.

Továbbá a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 41. § (2) bekezdése szerint a védett műemléki értéket épségben, jellegük megváltoztatása nélkül kell fenntartani. A nyilvántartott műemléki érték, műemlék esetében a fenntartási, jókarbantartási kötelezettség a rendeltetésszerű és biztonságos használathoz szükséges műszaki állapot fenntartásán túlmenően kiterjed az azok sajátos értékeit képező építészeti, képző- és iparművészeti, valamint kertépítészeti alkotórészeire és tartozékaira, felszerelési tárgyaira.